



ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 grudnia 2017 r.

Pozycja 281

POSTANOWIENIE z dnia 6 czerwca 2017 r. Sygn. akt Ts 54/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Stanisław Rymar,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej Sp. z o.o. w sprawie zgodności:

art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r.– Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. Nr 1822, ze zm.) z art. 78 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 6 marca 2017 r. (data nadania), Sp. z o.o. (dalej: skarżąca) wystąpiła o stwierdzenie, że art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r.– Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. Nr 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) jest niezgodny z art. 78 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarga została sformułowana w związku z następującą sprawą. Skarżąca złożyła w Sądzie Rejonowym w T. wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w celu wniesienia skargi konstytucyjnej w związku z wydanym przez ten sąd w jej sprawie postanowieniem z października 2015 r. Postanowieniem ze stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w T. uwzględnił jej wniosek i ustanowił pełnomocnika z urzędu – radcę prawnego. Wyznaczony przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w K. (dalej: OIRP w K.) pełnomocnik nie znalazł podstaw do wniesienia skargi, czemu dał wyraz w sporządzonej i przedłożonej sądowi opinii. W związku z tym, skarżąca zażądała po pierwsze, odrzucenia kandydatury pełnomocnika i zwrócenia się do OIRP w K. (we wniosku błędnie do Okręgowej Rady Adwokackiej w K.) o wyznaczenie nowego kandydata na pełnomocnika, po drugie – w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku – zmiany pełnomocnika. Postanowieniem z kwietnia 2016 r. Sąd Rejonowy w T. oddalił wnioski skarżącej. W piśmie z 22 kwietnia 2016 r. skarżąca zażądała sporządzenia pisemnego uzasadnienia tego orzeczenia. Postanowieniem z maja 2016 r. Sąd Rejonowy w T. oddalił wniosek skarżącej. Z kolei postanowieniem z sierpnia 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił zażalenie skarżącej na to rozstrzygnięcie. Postanowienie Sądu Okręgowego w K., wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącej 25 października 2016 r.

W dniu 21 listopada 2016 r. skarżąca wystąpiła do Sądu Rejonowego w T. o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z sierpnia 2016 r. Postanowieniem z grudnia 2016 r. sąd ustanowił dla skarżącej radcę prawnego, którego w zarządzeniu z grudnia 2016 r. wyznaczyła OIRP w K. Dokument ten został doręczony pełnomocnikowi 18 stycznia 2017 r. W piśmie z 8 marca 2017 r. substytut wskazanego przez OIRP w K. radcy prawnego, przedłożywszy pełnomocnictwo, wskazał adres skarżącej.

Skarżąca twierdzi, że zaskarżony przez nią art. 394 § 1 k.p.c., uniemożliwił jej poddanie kontroli postanowienia oddalającego wnioszek o zmianę pełnomocnika ustanowionego z urzędu, w sytuacji w której – na podstawie art. 118 § 5 k.p.c. – sporządził on opinię o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej (takie orzeczenie nie jest bowiem postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie). W związku z tym, zakwestionowany w skardze przepis, w sposób nieuzasadniony żadną z przesłanek wskazanych w art. 31 ust. 3 Konstytucji naruszył jej prawo do zaskarżania orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, jest oczywiście bezzasadna, a także gdy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 59 ust. 1 pkt 2-4 u.o.t.p. TK.

Skarżąca zakwestionowała art. 394 § 1 k.p.c., który stanowi, że zażaleniem zaskarżalne są postanowienia sądu pierwszej instancji kończące postępowanie w sprawie oraz postanowienia sądu pierwszej instancji i zarządzenia przewodniczącego wyliczone enumeratywnie w tym przepisie.

Trybunał przypomina, że w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej jest przepis (norma prawna), na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o wolnościach lub prawach albo o obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji.

Należy zauważyć, że skarżąca łączy naruszenie swoich praw z postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z sierpnia 2016 r. o oddaleniu jej zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego w T. z maja 2016 r. Trybunał zwraca jednak uwagę na to, że w postanowieniu z maja 2016 r. sąd odmówił sporządzenia uzasadnienia swojego postanowienia z kwietnia 2016 r., a prawidłowość tego rozstrzygnięcia prawomocnie potwierdził Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z sierpnia 2016 r. Oba te judykaty zostały oparte na art. 357 § 2 k.p.c., zgodnie z którym postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym doręcza się wraz z uzasadnieniem, „gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia”. W przypadku gdy taki środek stronie nie przysługuje (jak w sprawie skarżącej), postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym doręcza się bez uzasadnienia. Zażalenie, które skarżąca złożyła na postanowienie o odmowie sporządzenia uzasadnienia postanowienia z kwietnia 2016 r., miało więc na celu wyłącznie kontrolę tego, czy zostały spełnione przesłanki wykluczające obowiązek doręczenia skarżącej postanowienia z kwietnia 2014 r. wraz z uzasadnieniem, skoro zostało ono wydane na posiedzeniu niejawnym. Ani w postanowieniu z maja 2016 r., ani tym bardziej w tym z sierpnia 2016 r. sądy nie rozpatrywały zażalenia skarżącej na postanowienie z kwietnia 2016 r. (takiego skarżąca nie złożyła), a wywody tych sądów dotyczące tego, czy skarżącej przysługiwał taki środek zaskarżenia, prowadzone były wyłącznie w kontekście istnienia

obowiązku sporządzenia uzasadnienia przez sąd. Innymi słowy, orzeczenie, które skarżąca wskazuje jako to wydane na podstawie art. 394 § 1 k.p.c. (tj. wykluczające zażalenie od postanowienia z kwietnia 2016 r.), nie dotyczyło środka zaskarżenia, lecz uzasadnienia postanowienia wydanego na posiedzeniu niejawnym. Choć kwestie te są ze sobą powiązane, to jednak orzeczenie to nie spełnia przesłanki określonej w art. 79 ust. 1 Konstytucji w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, sąd prawomocnie stwierdził w nim bowiem wyłącznie brak obowiązku uzasadnienia postanowienia z kwietnia 2016 r., a nie to, że skarżącej nie przysługuje zażalenie (por. postanowienia TK z 2 kwietnia 2015 r. Ts 41/15, OTK ZU nr 3/B/2015, poz. 335 oraz 11 września 2015 r. Ts 130/15, OTK ZU nr 6/B/2015, poz. 705).

Skoro art. 394 § 1 k.p.c. nie był podstawą orzeczenia, z którym skarżąca wiąże naruszenie swych praw, to analizowana skarga nie spełnia podstawowego warunku wskazanego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK. Wydanie merytorycznego orzeczenia jest więc niedopuszczalne.

Wskazana okoliczność – jest zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK – podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak na wstępie.